

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Pavla Simona a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Víta Bičáka, Mgr. Ing. Radovana Havelce, JUDr. Tomáše Rychlého, Ph.D., a Mgr. Jitky Zavřelové, rozhodl o návrhu **Okresního soudu v Berouně** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Krajským soudem v Praze**, jako soudů rozhodujících v občanském soudním řízení, na straně jedné, a **Městským soudem v Praze**, jako soudem rozhodujícím ve správním soudnictví, na straně druhé, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 13 C 151/2016, o návrhu na nahrazení rozhodnutí Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013, čj. 63150/2013-MZE-12142, rozsudkem, kterým by bylo potvrzeno rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 102135/2013, žalobců: a) Ing. E. P., b) S. P., c) B. J., d) J. G., zastoupených Mgr. Renatou Wachtlovou, LL.M., advokátkou se sídlem v Hořovicích, Pražská 346/33, a žalovaných: 1) MUDr. O. P., 2) K. Z., 3) M. Z., 4) J. P., 5) K. P., 6) Ing. K. P., 7) MUDr. H. Z., zastoupených JUDr. Janem Luhanem, advokátem se sídlem v Lysé nad Labem, Masarykova 1250/50, 8) **Lesy České Republiky, s. p.**, IČO 42196451, se sídlem v Hradci Králové, Přemyslova 1106/19,

t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Berouně pod sp. zn. 13 C 151/2016, **je soud ve správním soudnictví.**
- II. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2016, čj. 6 A 238/2013-30, **se zrušuje.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podáním doručeným dne 16. 12. 2021 zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zvláštní senát“) navrhl Okresní soud v Berouně (dále též jen „okresní soud“ nebo „navrhovatel“), aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon č. 131/2002 Sb.“), který měl vzniknout mezi ním a Krajským soudem v Praze, jako soudy rozhodujícími v občanském soudním řízení na straně jedné, a Městským soudem v Praze, jako soudem rozhodujícím ve správním soudnictví na straně druhé, ve věci žaloby, vedené u okresního soudu pod sp. zn. 13 C 151/2016. Touto žalobou se žalobci, v řízení vedeném podle části páté občanského soudního řádu, domáhali, aby soud potvrdil

rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 102135/2013, a tím nahradil původní rozhodnutí Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013, čj. 63150/2013-MZE-12142.

[2] Z obsahu předloženého spisu Okresního soudu v Berouně sp. zn. 13 C 151/2016 zvláštní senát zjistil, že na pozemky, které jsou předmětem sporu, uplatnili nárok právní předchůdci žalobců i žalovaných. **Rozhodnutím Okresního pozemkového úřadu v Berouně ze dne 27. 1. 1993, čj. OPÚ 2529/92-Vá**, se E. P. a Z. P. (právní předchůdci žalobců) stali spoluvlastníky nemovitých věcí v k. ú. V. Ch., V., H. p. B., P., L. a B. podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“). Toto rozhodnutí bylo zrušeno **rozhodnutím ministra zemědělství ze dne 7. 2. 2000, čj. 242/2000-1000**, a věc byla vrácena správnímu orgánu k novému projednání a rozhodnutí s tím, že pozemkový úřad vydal nesprávně nemovité věci v rámci restitučního řízení dne 27. 1. 1993 pouze právním předchůdcům žalobců, neboť bylo nutné zkoumat, zda zde nejsou ještě další oprávněné osoby ve smyslu zákona o půdě. **Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 7. 2. 2002, čj. 45 Ca 57/2001-33**, pak bylo konstatováno, že MUDr. Jana Zwingerová (právní předchůdkyně žalovaných) uplatnila své restituční nároky ke shodným nemovitostem jako právní předchůdci žalobců ve smyslu zákona o půdě řádně a včas.

[3] **Rozhodnutím Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Beroun ze dne 31. 3. 2003, zn. 107/2003/5103-Ba1890/90-Vá**, bylo postupem podle § 9 odst. 4 zákona o půdě určeno, že účastníci řízení (nyní žalobci i žalovaní), respektive jejich právní předchůdci, jsou vlastníky blíže specifikovaných pozemků v k. ú. V. Ch., L., H. p. B., V., B. a P. Ministerstvo zemědělství – Pozemkový úřad Beroun tak rozhodl, že se vlastníky dotčených nemovitostí stali nejen žalobci, ale i žalovaní.

[4] Dne 11. 1. 2013 podali žalobci podnět k přezkumnému řízení, v němž uvedli, že po předložení pravomocného rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Beroun ze dne 31. 3. 2003, zn. 107/2003/5103-Ba1890/90-Vá, katastrálnímu úřadu bylo zjištěno, že byly vydány mimo jiné i pozemky, které byly již před účinností zákona o půdě (a jsou dosud) ve vlastnictví fyzických osob, které nabyly tyto nemovitosti řádně dle dříve platných předpisů. Tedy pozemkový úřad vydal předmětným rozhodnutím i nemovitosti, které podle zákona o půdě vydat nelze, a proto žalobci navrhli, aby napadené rozhodnutí bylo přezkoumáno a zrušeno v celém rozsahu. **Státní pozemkový úřad** rozhodnutí pozemkového úřadu přezkoumal ve zkráceném přezkumném řízení podle § 98 spr. ř. a **rozhodnutím ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 102135/2013**, jej zrušil a věc vrátil Ministerstvu zemědělství – Pozemkovému úřadu Beroun k dalšímu řízení.

[5] Proti rozhodnutí Státního pozemkového úřadu podaly MUDr. O. P. a Mgr. H. Z. (tj. žalované) odvolání, k němuž bylo toto rozhodnutí **rozhodnutím Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013, čj. 63150/2013-MZE-12142**, změněno tak, že ke zrušení rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Beroun došlo pouze ve vztahu k některým vydaným nemovitostem a pouze v tomto rozsahu se věc vrací pozemkovému úřadu k dalšímu řízení. Důvodem pro uvedený postup byla podle odůvodnění rozhodnutí skutečnost, že v případě pozemků ve výroku rozhodnutí uvedených došlo k porušení zákona, když pozemkový úřad vydal do vlastnictví oprávněných osob pozemky, které ke

pokračování

dni účinnosti zákona o půdě byly ve vlastnictví fyzických osob a o pozemku p. č. st. X v k. ú. V. již bylo pravomocně rozhodnuto. Ostatní parcely, respektive nemovitosti, tak nebyly přezkumným řízením dotčeny.

[6] Rozhodnutí Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013, čj. 63150/2013-MZE-12142, napadli žalobci u Městského soudu v Praze správní žalobou. **Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2016, čj. 6 A 238/2013-30**, byla žaloba žalobců proti žalovanému Ministerstvu zemědělství podle ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. odmítnuta s tím, že napadené rozhodnutí bylo vydáno ve věci soukromoprávního nároku, a jeho přezkum proto nespadá do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Žalobci byli současně poučeni o možnosti podání žaloby v této věci v občanském soudním řízení dle části páté o. s. ř. Městský soud vycházel z premisy, podle které rozhodnutí vydané dle § 9 odst. 4 zákona o půdě je rozhodnutím ve věci soukromého práva; konsekventně pak platí, že stejnou povahu má i rozhodnutí vydané v rámci jeho přezkumu. Žaloba proti napadenému rozhodnutí musí sledovat osud meritorního rozhodnutí (tj. rozhodnutí vydaného podle § 9 odst. 4 zákona o půdě), neboť důvody pro vedení přezkumného řízení jsou posuzovány ve vztahu k původnímu řízení a v něm vydanému rozhodnutí.

[7] V souladu s poučením městského soudu podali žalobci u Okresního soudu v Berouně dne 19. 7. 2016 žalobu, kterou se v řízení podle části páté o. s. ř. domáhali vydání rozhodnutí, kterým se rozhodnutí Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013, čj. 63150/2013-MZE-12142, nevzdává. Namítali, že předmětným rozhodnutím Ministerstva zemědělství bylo přímo zasaženo do jejich vlastnických práv, neboť na základě něho došlo s odkazem na § 9 odst. 4 zákona o půdě k vydání uvedených nemovitostí nacházejících se v různých katastrálních územích v okrese Beroun, které byly již od roku 1994 v podílovém spoluvlastnictví žalobců a o které se žalobci dosud řádně starají jako vlastníci. Žalobci podali tuto žalobu za účelem zachování svých spoluvlastnických práv ve výši 1/4 k dalším v žalobě specifikovaným nemovitostem, které podle názoru žalobců Ministerstvo zemědělství nesprávně nezahrnulo do svého zrušujícího výroku, když i v případě těchto nemovitostí nemohlo dojít k jejich vydání, jelikož byly ke dni účinnosti zákona o půdě ve vlastnictví fyzických osob (žalobců). Podáním učiněným u okresního soudu dne 10. 10. 2018 žalobci s ohledem na poučení soudu navrhli změnu žalobního petitu; navrhli, aby soud nahradil rozhodnutí Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013 rozsudkem, kterým by bylo potvrzeno rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 4. 4. 2013, a opět zopakovali, že rozhodnutím Ministerstva zemědělství byly vydány pozemky, které s ohledem na zákon o půdě vydat nelze, protože se jedná o pozemky, které byly ke dni vydání v podílovém spoluvlastnictví žalobců na základě platných nabývacích titulů, a dále namítali procesní pochybení Ministerstva zemědělství.

[8] Usnesením Okresního soudu v Berouně ze dne 2. 1. 2019, čj. 13 C 151/2016-155, byla tato změna žalobního petitu připuštěna. Následně **Okresní soud v Berouně rozsudkem ze dne 27. 11. 2019, čj. 13 C 151/2016-230**, žalobu v plném rozsahu zamítl (výrok I.) a rozhodl o nákladech soudního řízení (výroky II. a III.). Svoje rozhodnutí okresní soud odůvodnil především tím, že je přesvědčen, že v případě napadeného rozhodnutí Ministerstva zemědělství se jedná o rozhodnutí, které se týká věci vyplývající ze vztahu soukromého práva ve smyslu § 244 a násl. o. s. ř. Dále uvedl, že pokud napadené rozhodnutí v zásadě potvrzovalo stav nastolený rozhodnutím Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu

Beroun ze dne 31. 3. 2003, kterým byly za oprávněné osoby považováni všichni právní předchůdci současných účastníků řízení, pak lze konstatovat, že takový stav přesně odpovídá i situaci dosud zjištěné v rámci řízení před jednotlivými soudy a že napadeným rozhodnutím Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013 nemohlo být do práv žalobců jakkoli zasaženo, a tedy je toto rozhodnutí správné.

[9] Na základě odvolání žalobců byl **usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 3. 9. 2020, čj. 28 Co 124/2020-286**, rozsudek okresního soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení. Krajský soud vyjádřil nesouhlas s právním posouzením věcné příslušnosti soudu k projednání dané věci, vyslovené Městským soudem v Praze v usnesení ze dne 20. 6. 2016. Uvedl, že jakkoli případy, kdy správní orgán vydal rozhodnutí podle § 9 odst. 4 zákona o půdě, spadají do kognice soudů v občanském soudním řízení, vedeném podle části páté o. s. ř., v nyní posuzované věci se o takový případ nejedná. Věcná příslušnost soudů v občanském soudním řízení je totiž založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodl ve věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů meritorním rozhodnutím. Rozhodnutí Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013 však takovým rozhodnutím není; jedná se o rozhodnutí povahy procesní, neboť pouze zrušilo část rozhodnutí pozemkového úřadu o vydání nemovitostí podle § 9 odst. 4 zákona o půdě. Tímto rozhodnutím proto nebylo žádné soukromé právo založeno či deklarováno. Krajský soud přitom odkázal na konkrétní judikaturu zvláštního senátu zabývající se obdobnými případy, zejména vyzdvihl závěry vyslovené v usnesení ze dne 21. 9. 2011, čj. Konf 65/2010-21. Z uvedených důvodů proto okresní soud zavázal, aby postupem dle § 104c odst. 2 o. s. ř. předložil věc zvláštnímu senátu k rozhodnutí sporu o věcnou příslušnost mezi soudy rozhodujícími v občanském soudním řízení a soudy správními.

[10] První kompetenční návrh Okresního soudu v Berouně zvláštní senát usnesením ze dne 14. 9. 2021, čj. Konf 4/2021-26, odmítl z důvodu, že navrhovatel „*se výslovně v návrhu dovolává pravomoci civilních soudů danou věc projednat a rozhodnout a expressis verbis navrhuje, aby tuto pravomoc deklaroval i zvláštní senát (za současného odklizení usnesení odvolacího soudu, s jehož právním názorem okresní soud nesouhlasí)*“, tedy „*navrhovatel, jakožto soud rozhodující v občanském soudním řízení, svou pravomoc věc projednat a rozhodnout nepopírá*“, a proto nebyly splněny esenciální podmínky vyplývající z § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb.

[11] Navrhovatel v (nyní projednávaném, opětovném) návrhu na zahájení kompetenčního sporu uvedl, že jsa vázán názorem odvolacího soudu, se domnívá, že nemá pravomoc vydat ve věci rozhodnutí, a že v souladu s názorem Krajského soudu v Praze konstatuje, že v projednávané věci se nejedná o tzv. soukromoprávní vztah, který by spadal pod příslušná ustanovení části páté o. s. ř., neboť ve věci nejde o rozhodnutí ve věci samé, ale jde o rozhodnutí procesní povahy. Navrhl proto, aby zvláštní senát vyslovil, že příslušným pro vydání rozhodnutí o žalobě je soud ve správním soudnictví, a aby zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2016, čj. 6 A 238/2013-30, kde byl vysloven závěr opačný.

[12] Zvláštní senát se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o kompetenčním sporu, přičemž vycházel z následujících skutečností a úvah:

pokračování

[13] Podle § 1 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. se podle tohoto zákona postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen „pravomoc“) vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou: a) soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, b) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

[14] Z ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. plyne, že kompetenčním sporem je buď spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž již druhá strana vydala pravomocné rozhodnutí (pozitivní kompetenční spor), anebo spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků (spor negativní).

[15] Takto vymezené kompetenční spory projednává a rozhoduje zvláštní senát (srov. § 2 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.). Ten pak rozhodne, kdo je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení (§ 5 odst. 1 téhož zákona).

[16] V nyní projednávané věci popřely svoji pravomoc navrhovatel a Krajský soud v Praze, jako soudy rozhodující v občanském soudním řízení, a Městský soud v Praze, jako soud rozhodující ve správním soudnictví. Jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát podle zákona č. 131/2002 Sb.

[17] Podstatou kompetenčního sporu je otázka, kdo je příslušný rozhodnout o zrušení, případně nahrazení rozhodnutí Ministerstva zemědělství, kterým bylo (částečně) zrušeno rozhodnutí pozemkového úřadu o restitučním nároku.

[18] Z § 9 odst. 1 zákona o půdě vyplývá, že oprávněná osoba uplatní nárok na vydání nemovitosti u pozemkového úřadu a zároveň vyzve povinnou osobu k jejímu vydání. Do 60 dnů od podání výzvy uzavře povinná osoba s oprávněnou osobou dohodu o vydání nemovitosti. Tato dohoda podle § 9 odst. 2 zákona o půdě podléhá schválení pozemkovým úřadem formou rozhodnutí vydaného ve správním řízení. Nedojde-li k této dohodě, rozhodne o vlastnictví oprávněné osoby pozemkový úřad (§ 9 odst. 4 téhož zákona). Správnímu orgánu (pozemkovému úřadu) je sice – nedojde-li k dohodě o vydání nemovitosti mezi oprávněnou a povinnou osobou – svěřeno autoritativní rozhodování, rozhoduje se tu ale o tom, zda oprávněná osoba je nebo není vlastníkem, tedy o věci soukromoprávní (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 21. 9. 2011, čj. Konf 65/2010-21).

[19] Rozhodl-li pozemkový úřad postupem podle § 9 odst. 4 zákona o půdě o tom, že určitá osoba není vlastníkem nemovitostí, na které podle tohoto zákona uplatnila nárok, může se taková osoba domáhat vydání nemovitostí žalobou podanou podle části páté občanského soudního řádu (§ 244 a násl. o. s. ř.) proti osobě povinné. O takové žalobě je příslušný rozhodovat soud v občanském soudním řízení, nikoli soud ve správním soudnictví (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 22. 6. 2004, čj. Konf 123/2003-7).

[20] K přezkoumání rozhodnutí pozemkového úřadu vydaného podle § 9 odst. 4 zákona o půdě jsou tedy v obecné rovině příslušné soudy v občanském soudním řízení. Zvláštní senát nicméně konstantně judikuje, že *„pravomoc soudu v občanském soudním řízení bude založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající*

ze soukromoprávních vztahů, tj. zjistí, co je právem, nebo toto právo založí. To odpovídá smyslu zákonné úpravy a nezpochybněnému trendu dřívější doktríny a judikatury.“ (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 9. 2007, čj. Konf 22/2006-8, nebo ze dne 21. 9. 2011, čj. Konf 65/2010-21).

[21] V projednávané věci bylo žalobou napadeným rozhodnutím Ministerstva zemědělství ze dne 15. 10. 2013, čj. 63150/2013-MZE-12142, změněn výrok rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 102135/2013, tak, že rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Beroun ze dne 31. 3. 2003, zn. 107/2003/5103-Ba1890/90-Vá, se ruší v části týkající se nezákonně vydaných pozemků v rozhodnutí vyjmenovaných s tím, že v této části se rozhodnutí vrací k novému projednání a rozhodnutí, a ve zbytku zůstává rozhodnutí pozemkového úřadu nezměněno, přičemž Státní pozemkový úřad rozhodoval jako dozorčí orgán v přezkumném řízení vedeném podle § 94 a násl. spr. ř., resp. v dané věci podle § 98 spr. ř. Napadeným rozhodnutím proto nebylo rozhodnuto věcně o sporu nebo jiné právní věci ve smyslu výše uvedené judikatury. Tímto rozhodnutím bylo pouze zčásti otevřeno správní řízení, v rámci něhož teprve bude věcně rozhodováno. Soudy v občanském soudním řízení budou věcně příslušné až k projednání případně podané žaloby proti tomuto později vydanému rozhodnutí. Žalobu směřující proti napadenému rozhodnutí by však měl projednat soud ve správním soudnictví, který se může zabývat pouze tím, zda byly splněny podmínky pro vydání rozhodnutí v přezkumném řízení a nikoli věcí samou.

[22] S ohledem na výše uvedené zvláštní senát uzavírá, že věc týkající se žaloby proti rozhodnutí Ministerstva zemědělství, kterým bylo rozhodováno o odvolání v přezkumném řízení podle správního řádu, je příslušný projednat a rozhodnout soud ve správním soudnictví (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb.).

[23] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2016, čj. 6 A 238/2013-30, který byl s právním názorem zvláštního senátu v nesouladu a kterým byla pravomoc soudů ve správní soudnictví o věci rozhodovat popřena.

[24] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány (§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) i soudy. Dále tedy bude Městský soud v Praze (správní úsek) pokračovat v řízení o podané žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 7. prosince 2022

pokračování

Konf 31/2021-26

JUDr. Pavel Simon
předseda zvláštního senátu